

Ислам каржылоо принциптерине ылайык жүзөгө ашырылуучу операциялар боюнча терминдердин түшүндүрмөлөрү

Разъяснение значений терминов по операциям, осуществляемым в соответствии с исламскими принципами финансирования

№ п/п	Терминдер Термины		Терминдердин түшүндүрмөсү Разъяснения значений терминов	
	кыргыз тилинде на кыргызском языке	орус тилинде на русском языке	кыргыз тилинде на кыргызском языке	орус тилинде на русском языке
1.	Арбун	Арбун	- кардар тарабынан финансы-кредит уюмга төлөнгөн шерт пулдун суммасы, ал каржылоо келишими түзүлгөндөн кийин финансы-кредит уюмдун кардарынын карызынын бөлүгүн төлөө эсебине чегерилет. Эгерде бүтүм кардардын күнөөсү боюнча аяктабаса, финансы-кредит уюму айкын келтирилген чыгымдар үчүн компенсация катары шерт пулду кармап калууга укуктуу.	- сумма задатка, выплаченная клиентом финансово-кредитной организации, которая после заключения договора финансирования зачисляется в счет погашения части задолженности клиента финансово-кредитной организации. Если сделка не завершается по вине клиента, финансово-кредитная организация имеет право удержать задаток в качестве компенсации за понесенные фактические убытки.
2.	Вади'айад аманат (ишенимдүү сактоо келишими)	Вади'айад аманат (договор доверительного хранения)	- бул келишимге ылайык банк ага кардар тарабынан берилген акча каражаттарын же башка баалуулуктарды тескөөсүз сактоого, ошондой эле кардардын бул баалуулуктарга карата көрсөтмөлөрүн аткарууга милдеттенет.	- договор, по которому банк обязуется хранить денежные средства или иные ценности, переданные ему клиентом, а также выполнять поручения клиента в отношении данных ценностей, не распоряжаясь ими.

3.	Вади'айад дамана (кепилденген сактоо келишими)	Вади'айад дамана (договор гарантированного хранения)	- бул келишимге ылайык тиешелүү лицензиясы бар банк кардардан акча каражаттарын кабыл алат жана аларды пайда көрүү максатында пайдаланат.	- договор, по которому банк, имеющий соответствующую лицензию, принимает от клиента денежные средства и распоряжается ими в целях получения прибыли.
4.	Вакала	Вакала	- буга ылайык бир адам экинчисинин кызыкчылыгын ишке ашырган агенттик келишим.	- агентское соглашение, согласно которому одно лицо представляет интересы другого.
5.	Вакф	Вакф	- мүлктү сактоо жана аны белгилүү бир кайрымдуулук максаттарынын чегинен тышкары пайдаланууга же тескөөгө тыюу салуу, мында мүлктүн өзү ажыратылгыс болуп калат.	- удержание имущества и запрещение его использования или распоряжения им вне рамок определённых благотворительных целей, при этом само имущество становится неотчуждаемым.
6.	Гарар	Гарар	- бүтүмдүн кандайдыр бир кесепеттерин (натыйжасын) түшүнүксүз кылган мүнөздөмө.	- характеристика, которая делает какие-либо последствия (результат) сделки неясными.
7.	Зекет	Закят	- шариат тарабынан каралган адамдардын белгилүү бир категориясынын пайдасы үчүн жылдык милдеттүү финансылык төлөм.	- обязательная годовая финансовая выплата в пользу определенной категории людей, предусмотренной шариатом.
8.	Иджара	Иджара	- мүлктү ижарага берүү келишими, аны ижарага берүүчү ижарачыга белгилүү бир акы үчүн макулдашылган мөөнөткө жалдоого (ижарага) берет.	- договор аренды имущества, который арендодатель предоставляет арендатору в наем (аренду) на согласованный срок за определенную плату.
9.	Иджара мунтахийя биттамлик	Иджара мунтахийя биттамлик	- бул иджара келишиминин шарттарын камтыган келишим, ага ылайык кардар ижарага алынган мүлктү келишимдин шарттарына ылайык сатып алууга милдеттенет.	- договор, включающий в себя условия договора иджара, согласно которому клиент обязуется выкупить арендованное имущество в соответствии с условиями договора.
10.	Иджара сервис	Иджара сервис	- бул эки келишимден турган, кардарга макулдашылган мөөнөткө жана белгиленген акыга кызматтан пайдалануу укугун сунуштоо боюнча келишим: 1) кызмат көрсөтүүчү финансы-кредит уюмга көрсөткөн кызматты пайдалануу укугу жөнүндө келишим; 2) финансы-кредит уюму менен кардардын ортосундагы ырааттуу төлөм негизинде кардарга кызмат көрсөтүү жөнүндө келишим.	- сделка по предоставлению клиенту на согласованный срок и за определенную плату права пользования услугой, состоящая из двух договоров: 1) договор о праве пользования услугой, предоставленной поставщиком услуг финансово-кредитной организации; 2) договор между финансово-кредитной организацией и нанимателем о предоставлении

				услуги нанимателю на условиях последовательной оплаты.
11.	Инвестициялык эсептер (ислам банкинде)	Инвестиционные счета (в исламском банке)	- анда мудараба келишиминин негизинде финансы-кредит уюму тарабынан тартылган акча каражаттар чагылдырылган кардарлардын эсептери. Мудараба келишиминин түрүнө жараша инвестициялык эсеп чектелбеген же чектелген болушу мүмкүн.	- это счета клиентов, на которых отражаются средства, привлеченные финансово-кредитной организацией на основе договора мудараба. В зависимости от вида договора мудараба инвестиционный счет может быть неограниченным или ограниченным.
12.	Агенттик келишимдин инвестициялык эсеби	Инвестиционный счет агентского соглашения	- агенттик келишимдин инвестициялык эсеп келишими боюнча кардар финансы-кредит уюмду анын каражаттарын тескөө боюнча агент катары дайындайт.	- это договор инвестиционного счета агентского соглашения клиент назначает финансово-кредитную организацию агентом по управлению его средствами.
13.	Ислам терезеси	Исламское окно	- бул тиешелүү лицензияга ээ болгон шартта ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган финансы уюмунун бөлүмү.	- соответствующее подразделение финансовой организации, предоставляющее услуги в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования при наличии соответствующей лицензии.
14.	Истиснаа	Истиснаа	- бул анын шарттарына ылайык бир тарап (даярдоочу) экинчи тараптын (тапшырыкчы) тапшырмасы боюнча белгилүү бир ишти аткарууга жана анын натыйжасын тапшырыкчыга белгиленген мөөнөттө тапшырууга милдеттенген, ал эми тапшырыкчы аткарылган ишти кабыл алып, алдын ала макулдашылган наркты төлөө милдеттенмесин өзүнө алган келишим.	- договор, по условиям которого одна сторона (изготовитель) обязуется выполнить по заданию другой стороны (заказчика) определенную работу и сдать ее результат заказчику в установленный срок, а заказчик обязуется принять результат работы и оплатить заранее согласованную стоимость.
15.	Жарыш истиснаа	Параллельная истиснаа	- бул келишим эки өзүнчө истиснаа келишиминин негизинде колдонулат, аларга ылайык, бир эле жак биринчи учурда - берүүчү катары катыша алат, тапшырыкчы менен төлөө жана берүү тууралуу келишим түзө алат, экинчи учурда - сатып алуучу катары катыша алат жана биринчи истиснаа келишиминин алкагында өзүнүн тапшырыкчыга карата белгилүү бир милдеттенмелерин аткаруу үчүн	- договор, который действует на основании двух отдельных договоров истиснаа, согласно которым одно и то же лицо может выступать в первом случае в качестве поставщика и заключает договор с заказчиком об оплате и поставке, а во втором – в качестве покупателя и заключает другой договор с изготовителем, подрячиком для того, чтобы выполнить свои конкретные обязательства перед заказчиком по

			даярдоочу, жасоочу менен башка келишимди түзө алат.	отношению к заказчику, которые он имеет в рамках первого договора.
16.	Ислам банкы	Исламский банк	- Улуттук банктын тиешелүү лицензиясынын негизинде ислам банк иши жана каржылоо принциптерине ылайык банк ишин жүзөгө ашырган банк.	- банк, осуществляющий банковскую деятельность в соответствии с исламскими принципами банковского дела и финансирования на основании соответствующей лицензии Национального банка.
17.	Ислам банк иши жана каржылоо принциптери	Исламские принципы банковского дела и финансирования	- банк операцияларын жана келишимдерди шариат стандарттарына ылайык жүзөгө ашыруунун принциптери жана эрежелери.	- принципы и правила осуществления банковских операций и сделок в соответствии со стандартами шариата.
18.	Исламдык атайын финансылык компания	Исламская специальная финансовая компания	- Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык сукук (ислам баалуу кагаздарын) чыгарууну жүзөгө ашыруучу оригинатор түзгөн юридикалык жак.	- юридическое лицо, созданное оригинатором, осуществляющее выпуск сукук (исламских ценных бумаг) в соответствии с нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.
19.	Кард	Кард	- келишим боюнча бир тарап (карыз берүүчү) экинчи тарапка (карыз алуучуга) акча каражаттарын кайтарымдуулук шарттарында жана бул үчүн төлөм алуусуз карызга берет. Мында, эгерде каражаттарды кайтаруу мөөнөтү белгиленбесе, акча каражаттарды кабыл алган тарап экинчи тараптын биринчи эле талабы боюнча каражаттарын кайтарып берүүгө кепилдик берет. Финансы-кредит уюму акча каражаттарын кабыл алган тарап сыяктуу эле, акча каражаттарын сунуштаган тарап катары да иш алып бара алат.	- договор, по условиям которого одна сторона (заемодатель) предоставляет другой стороне (заемщику) денежные средства в займ на условиях возвратности и без взимания платы за нее. При этом сторона, принявшая денежные средства, гарантирует возврат средств по первому требованию другой стороны, если не оговорен срок возврата средств. Финансово-кредитная организация может быть как стороной, принявшей денежные средства, так и стороной, предоставившей денежные средства.
20.	Кафалы	Кафалы	- кепилдик келишими, буга ылайык үчүнчү жак (кепилдик берүүчү, кафил) башкы карызгерден талап кылынышы мүмкүн болгон кандайдыр бир милдеттенмелерди аткарууга кепилдикти өзүнө алат.	- договор поручительства, согласно которому третье лицо (поручитель, кафил) принимает на себя гарантию исполнения каких-либо обязательств, которые могут потребовать от главного должника.
21.	Кафил	Кафил	- кафалы боюнча кепилдик берүүчү.	- поручитель по договору Кафалы.

22.	Каржылоо линиясы	Линия финансирования	- бул мекеме тарабынан кардарга аныкталган каржылоонун максималдуу чеги, ал бир катар транзакциялар боюнча бүтүмдөрдүн түрүнө, товардын түрүнө же бөлүп төлөөнүн узактыгына жараша пайда алышы мүмкүн.	- максимальный лимит финансирования, определенный учреждением клиенту, от которой он может получить выгоду по ряду транзакций, в зависимости от вида сделок, вида товара или длительности отсрочки.
23.	Мудараба	Мудараба	- келишим шарттары боюнча бир тарап (инвестор) экинчи тарапка (мударибге - акча каражатты алуучу жеке же юридикалык жакка) акча каражаттарын тараптар белгилеген максаттарда андан ары инвестициялоо үчүн же мударибдин ыктыяры боюнча мудараба келишиминин шарттарына ылайык тараптардын ортосунда пропорциялуу негизде бөлүштүрүлүүчү пайданы алуу максатында берет.	- договор, по условиям которого одна сторона (инвестор) предоставляет другой стороне (мударibu – физическому или юридическому лицу – получателю денежных средств) денежные средства для последующего инвестирования на обусловленные сторонами цели или по усмотрению мударiba в целях извлечения прибыли, которая пропорционально распределяется между сторонами в соответствии с условиями договора мудараба.
24.	Чектелбеген (жалпы) мудараба	Мудараба неограниченный (общий)	- бул келишим шарттарына ылайык мудариб инвестор берген каражаттарды өз ыктыяры боюнча пайдаланууга укуктуу.	- договор, по условиям которого мудариб вправе использовать предоставленные инвестором средства по своему усмотрению.
25.	Чектелген (атайын) мудараба	Мудараба ограниченный (специальный)	- бул келишим шарттарына ылайык инвестор мударибдин инвестициялоосу үчүн активдердин же объекттердин түрлөрүн белгилейт. Мында, инвестициялоонун ар бир активи/объекти үчүн мударибдин жана инвестордун ортосунда өзүнчө келишим түзүлөт.	- договор, по условиям которого инвестор устанавливает виды активов или объектов для инвестирования мударибом. При этом на каждый актив/объект инвестирования заключается отдельный договор между мударибом и инвестором.
26.	Ачык мудараба	Мудараба открытый	- бул келишим шарттарына ылайык инвестор мудариб берген акча каражаттарын андан мөөнөтүнөн мурда (алгачкы талап кылуусу боюнча) алууга укуктуу. Мындай учурда банк (эгерде ал мудариб катары катышса) акыркы толук мезгил (ай, жыл) үчүн пайданы инвесторго төлөп берет.	- договор, по условиям которого инвестор вправе досрочно (по первому требованию) получить у мударiba предоставленные им денежные средства. В этом случае банк (если он выступает в качестве мударiba) выплачивает инвестору прибыль за последний полный период (месяц, год).
27.	Мудариб	Мудариб	- мудараба келишиминде капиталды (акча каражаттарын) кабыл алып, аны мудараба келишимине ылайык тескөөгө алган тарап.	- сторона в договоре мудараба, принимающая капитал (денежные средства) и управляющая им согласно договору мудараба.

28.	Мурабаха	Мурабаха	- келишим боюнча тиешелүү лицензиясы бар финансы-кредит уюмдар кардардын табыштамасы боюнча өзү сатып алган же болбосо кардар кайрылган учурда финансы-кредит уюмдун менчигинде турган товарды бөлүп төлөп берүү шартында кардарга сатууга милдеттенет.	- договор, по которому финансово-кредитные организации, имеющие соответствующую лицензию, обязуются продать клиенту в рассрочку товар, приобретенный им по заявке клиента, либо находящийся в собственности финансово-кредитной организации к моменту обращения клиента.
29.	Үстөк баа	Наценка	- мурабаха, салам келишимдери боюнча кардарга берилүүчү товардын/активдин наркына кошуп эсептелүүчү товардын өздүк наркынын белгиленген бир жолку суммасы же үлүшү.	- фиксированная единовременная сумма или доля себестоимости товара, начисляемая на стоимость товара/актива, передаваемого клиенту по договорам мурабаха и/или салам.
30.	Оригинатор	Оригинатор	- бул сатып алуу - сатуу келишиминин негизинде ислам атайын финансылык компаниясына активдерин же бизнесин өткөрүп берген жана/же ислам атайын финансылык компаниянын уюштуруучусу болуп саналган юридикалык жак.	- юридическое лицо, активы или бизнес которого передаются на основании договора купли-продажи исламской специальной финансовой компании и/или которое является учредителем исламской специальной финансовой компании.
31.	Рабб аль-маль	Рабб аль-маль	- бул мудараба келишимине ылайык өз капиталын пайда алуу үчүн мударибдин башкаруусуна өткөрүп берген инвестор.	- инвестор в договоре мудараба, предоставляющий свой капитал под управление мудариба для получения прибыли согласно договору.
32.	Рахн	Рахн	- карызгер карызын төлөө боюнча милдеттенмесинин аткарылышын камсыз кылуу максатында мүлктү (кыймылдуу жана кыймылсыз мүлк) күрөөгө коюу. Мындай мүлк күрөө коюучу өз милдеттенмелерин аткара албай калган шартта күрөө кармоочу тарабынан сатылышы мүмкүн.	- залог имущества (движимого и недвижимого), осуществляемый в целях обеспечения должником исполнения обязательства по уплате долга. Такое имущество может быть продано залогодержателем при неисполнении залогодателем своего обязательства.
33.	Пайданы теңдештирүүгө кам	Резерв на выравнивание прибыли (РВП)	- бул, инвестициялык эсеп ээлеринин инвестициялары боюнча кирешелүүлүктүн белгилүү бир деңгээлин колдоо максатында мударибдин үлүшүн бөлүштүрүүгө чейин дүң пайдадан бөлүнгөн суммалардын эсебинен ислам банкынын директорлор кеңешинин чечими боюнча түзүлгөн кам.	- резерв, создаваемый по решению совета директоров исламско банка за счет сумм, выделяемых из валовой прибыли до распределения доли мудариба, с целью поддержания определенного уровня доходности по инвестициям держателей инвестиционных счетов.

34.	Инвестициялар боюнча тобокелдиктердин ордун жабууга кам	Резерв на покрытие рисков по инвестициям	- бул инвестициялык эсеп ээлеринин болочокто инвестициялык чыгымга учуроо тобокелдиктерин төмөндөтүү максатында, мударибдин пайдасынын үлүшү бөлүштүрүлгөндөн кийин инвестициялык эсеп ээлеринин пайдасынан бөлүнгөн сумма.	- сумма, выделяемая из прибыли держателей инвестиционных счетов после распределения доли прибыли мудариба с целью смягчения рисков будущих инвестиционных убытков держателей инвестиционных счетов.
35.	Риба	Риба	- зайым, кредит же алмашуу келишиминде тараптардын бири тарабынан алынуучу, эквиваленттүү товардык же кызмат көрсөтүүлөрдү утурлама берүүсүз, шариатта тыюу салынган кошумча баа (үстөк акы, пайда). Риба эки негизги түргө бөлүнөт: 1. Риба ан-насия (бөлүп төлөө рибасы) – төлөөнүн кечиктирилиши натыйжасында пайда болгон карыздын же зайымдын суммасына карата макулдашылган кайсы болбосун кошумча баа. 2. Риба аль-фадл (ашыкча риба) – бул товарды ошол эле түрдөгү товарга, бирдей эмес пропорцияларда, атүгүл колдон колго дароо алмаштырылган учурда да кайсы болбосун ашыкча саны.	- запрещённая в шариате прибавка (надбавка, выгода), получаемая одной из сторон в договоре займа, кредита или обмена, без эквивалентного товарного или услугового встречного предоставления. Риба делится на два основных вида: 1. Риба ан-насия (риба отсрочки) – это любая оговорённая прибавка к сумме долга или займа, которая возникает вследствие отсрочки возврата. 2. Риба аль-фадль (риба излишка) – это любое избыточное количество при обмене товара на такой же товар того же вида в неравных пропорциях, даже при немедленном обмене из рук в руки.
36.	Шариат стандарттарынын сакталбашы тобокелдиги	Риск несоблюдения стандартов шариата	- бул банктык продукттардын, келишимдердин шариат стандарттарында белгиленген банктык операцияларды жүзөгө ашыруу эрежелерине дал келбешинен улам келип чыккан тобокелдик, бул банктын аброюна алгылыксыз таасирин тийгизиши мүмкүн.	- это риск, возникающий в результате несоответствия банковских продуктов, договоров банка правилам осуществления банковских операций, установленных стандартами шариата, что может неблагоприятно повлиять на репутацию банка.
37.	Салам	Салам	- келишим боюнча бир тарап (сатуучу) келечекте белгиленген мөөнөттө экинчи тарапка (сатып алуучуга) товарды өткөрүп берүүгө милдеттенет, ал эми сатып алуучу салам келишимин түзүү учурунда ошол товар үчүн төлөөгө милдеттенет.	- договор, где одна сторона (продавец) обязуется в обусловленный срок в будущем передать другой стороне (покупателю) товар, а покупатель обязуется уплатить за этот товар в момент заключения договора салам.

38.	Жарыш салам	Салам параллельный	- бул эки өзүнчө келишимди камтыган келишим. Биринчи келишимде бир тарап сатып алуучу катары катышат жана буйрутмачы менен белгилүү бир товарды сатып алуу, андан кийин аны берүү жана келишимге кол коюлганда төлөмдү жүзөгө ашыруу жөнүндө келишим түзөт. Экинчи келишимге ылайык, бул тарап биринчи келишимде көрсөтүлгөн ошол эле товарды, ошондой эле санда жана ошол эле датада, экинчи келишимге кол коюу учурунда товардын наркын төлөгөн башка буйрутмачыга сатат. Эки келишим тең өз ара байланышта болбоого тийиш, алардын ар биринин өз шарттары, тараптары жана милдеттери бар.	- договор, включающий в себя два отдельных договора. В первом договоре одна сторона выступает в качестве покупателя и заключает договор с заказчиком о покупке определенного товара с последующей поставкой и осуществлением оплаты при подписании договора. Согласно второму договору, эта сторона продает тот же товар, в том же количестве и в дату, как это указано в первом договоре, другому заказчику, который оплачивает стоимость товара в момент подписания второго договора. Оба договора не должны быть взаимосвязанными — каждый из них имеет свои условия, стороны и ответственность.
39.	Шариат стандарттары	Стандарты шариата	- исламдык банктык ишти жүргүзүү стандарттарын белгилеген эл аралык уюмдар (Ислам финансылык институттары үчүн бухгалтердик эсепке алуу жана аудит уюму, Ислам финансылык кызмат көрсөтүүлөр кеңеши) тарабынан иштелип чыккан жана бекитилген экономикалык же башка ишти жүзөгө ашыруу эрежелеринин жыйындысын түшүнүү зарыл.	- совокупность правил осуществления экономической или иной деятельности, разработанных и утвержденных международными организациями, устанавливающими стандарты ведения исламского банковского дела (Организация бухгалтерского учета и аудита для исламских финансовых институтов, Совет исламских финансовых услуг).
40.	Сукук (ислам баалуу кагаздары)	Сукук (исламские ценные бумаги)	- эмитенттин белгиленген менчигиндеги же бизнесиндеги бөлүштүрүлбөгөн үлүшкө карата менчик укугун күбөлөндүрүүчү, ислам каржылоо принциптеринин (шариат стандарттарынын) негизинде чыгарылган баалуу кагаздар.	- ценные бумаги, выпущенные на основе исламских принципов финансирования (стандартов шариата), удостоверяющие право собственности на неделимую долю в установленной собственности или бизнесе эмитента.
41.	Такафул (ислам камсыздандыруусу)	Такафул (исламское страхование)	- бул зарыл болуп калган учурда каржылык өз ара жардамдашууну камсыз кылган, ошонун негизинде катышуучулар бул максатта акы төлөп туруу үчүн биримдиктүү макулдашууга жеткен, тилектештикке жана такафулга	- схема страхования, основанная на солидарности и взаимопомощи участников такафул, которая обеспечивает взаимную финансовую помощь страхователям в случае необходимости, на основании чего

			катышуучулардын өз ара жардамдашуусуна негизденген камсыздандыруунун схемасы.	страхователи приходят к совместному согласию на внесение взносов для этой цели.
42.	Товардык мурабаха (таваррук)	Товарная мурабаха (таваррук)	- бул акча каражаттарын алуу максатында түзүлгөн, төмөнкү эки макулдашуудан турган бүтүм: мурабаха келишиминин шарттарында товарды бөлүп төлөө аркылуу сатып алуу жана ошол эле товарды баштапкы сатып алуучудан башка үчүнчү жакка дароо төлөө шартында сатуу.	- это сделка, заключаемая с целью получения денежных средств, состоящая из двух договоров: покупки товара с отсрочкой платежа на условиях договора мурабаха и последующей продажи данного товара третьему лицу, не являющемуся первоначальным продавцом, за незамедлительную оплату.
43.	Кемүүчү мушарака	Убывающая мушарака	- бул шарика/мушарака келишиминин негизиндеги өнөктөштүктүн формасы, анда өнөктөштөрдүн бири экинчи өнөктөштүн үлүшүн ушул үлүшкө менчик укугу толугу менен ага өтмөйүнчө акырындап сатып алууну убада кылат.	- форма партнерства на основе договора шарика/мушарака, в котором один из партнеров обещает постепенно выкупать долю другого партнера до тех пор, пока право собственности на долю не перейдет полностью к нему.
44.	Узуфрукт	Узуфрукт	- мүлктү пайдалануу жана андан анын ээси болбостон же мүлккө зыян келтирбестен киреше алуу укугу.	- право пользования имуществом и извлечения из него дохода, не становясь его собственником и не нанося вреда активу.
45.	Фатва	Фетва	- Шариат кеңеши тарабынан шариатка тиешеси бар кандай болбосун маселелер боюнча тиешелүү методологиянын негизинде чыгарылган чечим.	- решение, выносимое Шариатским советом на основе соответствующей методологии по любым вопросам, имеющим отношение к шариату.
46.	Соода операцияларынын негизинде каржылоо	Финансирование на основе торговых операций	- соода операцияларынын негизинде каржылоодо финансы-кредит уюму сатуучу катары иш алып барат жана кардарга зарыл товарларды ачык рынокто/белгилүү бир сатуучудан/сунуштоочудан түздөн түз же болбосо агент аркылуу сатып алгандан кийин товарларды сунуштайт. Соода операцияларынын негизинде негизги каржылоо түрлөрүнөн болуп мурабаха, салам, истиснаа саналат.	- при финансировании на основе торговых операций финансово-кредитная организация выступает в качестве продавца и поставляет товары клиенту после покупки необходимых товаров на открытом рынке/у конкретного продавца/поставщика либо напрямую, либо через агента. Основными видами финансирования на основе торговых операций являются мурабаха, салам и истиснаа.
47.	Ижаранын негизинде каржылоо	Финансирование на основе аренды	- ижаранын негизинде каржылоого ылайык финансы-кредит уюму активди сатып алып же балансында болгон активди иджара/иджара	- в соответствии с финансированием на основе аренды финансово-кредитные организации приобретают или поставляют имеющийся на

			мунтахийя биттамлик келишимдеринин негизинде ижара шарттарында кардарга өткөрүп берет.	балансе актив и передают его клиенту на условиях аренды в соответствии с договорами иджара/иджара мунтахийя биттамлик.
48.	Үлүштүк катышуунун негизинде каржылоо	Финансирование на основе долевого участия	- үлүштүк катышуунун негизинде каржылоого ылайык финансы-кредит уюму финансылык каражаттарды ишкердикти жүзөгө ашыруу үчүн сунуштайт жана мурда макулдашылган шарттарга ылайык бул ишкердиктен алынган пайданы жана чыгымды бөлүштүрүү укугуна ээ. Үлүштүк катышуунун негизинде каржылоонун негизги түрлөрү болуп шарика/мушарака, кемүүчү мушарака, мудароба саналат.	- в соответствии с финансированием на основе долевого участия финансово-кредитные организации предоставляют финансовые средства для осуществления предпринимательской деятельности и имеют право на разделение прибыли и убытков в данной деятельности в соответствии с ранее согласованными условиями. Основными видами финансирования на основе долевого участия являются шарика/мушарака, убывающая мушарака и мудароба.
49.	Ислам принциптери боюнча каржылоо	Финансирование по исламским принципам	- ал иш жүзүндө алмашуу предметтеринин бирин – товарды, кызмат көрсөтүүнү же алар үчүн төлөмдү, ошондой эле эки тараптын өнөктөштүгүн кийинкиге калтыруу мүмкүн болгон финансылык операцияда гана келип чыгат.	- возникает только в финансовой сделке, в которой в действительности имеет место отсрочка одного из предметов обмена – товара, услуги или платы за них, а также партнерство двух сторон.
50.	Фыкх	Фикх	- шариаттын практикалык нормаларын терең түшүнүү жана анын булактарынан чыгаруу болуп саналган ислам укугу жөнүндөгү илим. Фыкх мусулмандын жашоосунун бардык аспектилерин жөнгө салуучу эрежелерди камтыйт: ибадат (ибадат) жана адамдардын ортосундагы мамилелер (муамалат).	- это наука исламского права, которая представляет собой глубокое понимание и выведение практических норм шариата из его источников. Фикх охватывает правила, регулирующие все аспекты жизни мусульманина: поклонение (ибадат) и взаимоотношения между людьми (муамалат).
51.	Хаваля	Хаваля (перевод долга)	- хаваля (карыздын которулушу) – бул, баштапкы карызгерге катталган карыз милдеттенмесин төлөөчүнүн атына которуу. Ошентип, баштапкы карызгер башка карызгерге алмашылат.	- это перевод долгового обязательства, числящегося за первоначальным должником, на имя плательщика. Таким образом, первоначальный должник замещается другим должником.
52.	Хамиш джиддия	Хамиш джиддия	- бул кардардын ислам принциптери боюнча каржылоо келишимин түзүү ниетинин олуттуу экендигин тастыктоо үчүн финансы-кредит уюмга кардар тарабынан төлөнгөн сумма.	- сумма, выплаченная клиентом финансово-кредитной организации в подтверждение серьезности намерения клиента заключить договор финансирования по исламским

			Эгерде ислам каржылоо принциптери боюнча келишим ишке ашпай калса, финансы-кредит уюму келип чыккан чыгым өлчөмүн хамиш джиддиянын эсебинен толтурууга укуктуу, андан калган сумма кардарга кайтарылып берилет.	принципам. В случае если договор финансирования по исламским принципам не состоялся, финансово-кредитная организация имеет право возместить размер возникших убытков за счет суммы хамиш джиддия, сумма, оставшаяся после возмещения, возвращается клиенту.
53.	Хиба (сыйакы)	Хиба (вознаграждение)	- акча каражаттарын кард, вади'айад дамана келишимдеринин шарттарында жайгаштырган аманатчыларына төлөнүүчү материалдык сый акы туру.	- вид материального поощрения, выплачиваемого вкладчикам, разместившим денежные средства на условиях договоров кард, вади'айад дамана.
54.	Шариат кеңеши	Шариатский совет	- финансы-кредит уюму саясатынын жана типтүү келишимдеринин шариат стандарттарына ылайыктуулугу, банк ишинин жана каржылоонун ислам принциптери боюнча операцияларына карата маселелерди кароо жана сунуштамаларды даярдоо үчүн банктын жооптуу органы.	- орган финансово-кредитной организации, ответственный за соответствие политик и типовых договоров банка стандартам шариата, рассмотрение вопросов и подготовку рекомендаций относительно операций по исламским принципам банковского дела и финансирования.
55.	Шарика/Мушарака	Шарика/Мушарака	- бул эки же андан көп тараптардын ортосунда түзүлгөн өнөктөштүк жөнүндө келишим, ал аркылуу ар бир өнөктөш тийиштүү суммадагы акчаны же бардык өнөктөштөрдүн макулдугу менен материалдык активдерди салат, бул ар бир өнөктөшкө шарика/мушарака келишимине ылайык пайданы бөлүштүрүү шартында компаниянын активдерин пайдалануу менен иш-аракет жүргүзүүгө укук берет, ал эми чыгашаларды ар бир өнөктөш бул компаниянын жалпы капиталындагы өз салымына ылайык тартат.	- договор о партнерстве между двумя или более сторонами, посредством которого каждый партнер вносит определенную сумму денег или с согласия всех партнеров материальные активы, что дает каждому партнеру право вести дело, используя активы компании на условиях распределения прибыли согласно договору шарика/мушарака, а убытки каждый партнер несет в соответствии со своим вкладом в общий капитал компании.